

hij burger van
laar zijne rech-
Hij neemt, zoo
r de gaven voor
aat in handen,
n leeken, sluit
in eene kaste,
te worden aan
aan eene staats-
lij is niet doo-
den krijgsmidst

zij bestaat uit
en samenhang
hen natuur en
op het natuur-
lichtbare schep-
rijkheden mede
hij al het na-
de eigenschappen
aan al die
ed, iedere stam
ende en wil hij
bloeien, ja, zoo
is zijn streven
donale gedachte
rk ontstaat, tot
en, waarin het
ehnd met het
openbare ere-
verzorging van
t karakter van
kerk in geheel
enden past bij
at hij eene zoo-

deling is, dat de
dselen van het
ristendom be-
alisme, dat het
volk, aan elke
nieder klimaat,
in den mensc
u de wijze van
bepaalden tijd
m maakt voor
op aarde onder
andere dan de
e windselen van
elk volk, en alsoo
me ontvoren.
ij aan uiterlijk
den vorm het
n, sabbatisme
van de onder-
waaraan hij de

ond onder een
klimaat en het
de doop door
n het christen-
ich uitbreiden
e onderdome-
eranderen. Het
daardoor niet,
wijzigde zich
maat en de be-
ij thans werken
de doop door
al ook omdat
van den doop

te tijden onder
de, de wijte van
en vrucht ook
het volk, waar-
omt.
it tegenover de
ij, stelt zich dus
e karakter van
het zondige in
ik is aan geen
onden. De in-
er dingen, moet
om blijven ge-
ij onzen arbeid
a van het volk
en niet willen
ig, strijdig met
echt nationale
wikkelen. Doch
rschijn roepen
een tot open-
aanwezig is.
deze gewesten
brengt dit vol-
ij conform de
a Europa.

De feestgave zal naar de bedoeling der
gevers voor geen ander doel gebruikt worden,
dan voor de uitbreiding van het getal der
hoogleraren en daarvoor alleen.

Wij namen onlangs uit de Geldersche Kerk
bode een schrijven van Dr. Wielenga van Arnhem
over, waarin deze waarschuwt tegen den ver-
keenden ijver van sommige vrienden der Theol.
School, die de school meer kwaad dan goed doet.

De feestgave zal naar de bedoeling der
gevers voor geen ander doel gebruikt worden,
dan voor de uitbreiding van het getal der
hoogleraren en daarvoor alleen.

Wij namen onlangs uit de Geldersche Kerk
bode een schrijven van Dr. Wielenga van Arnhem
over, waarin deze waarschuwt tegen den ver-
keenden ijver van sommige vrienden der Theol.
School, die de school meer kwaad dan goed doet.

De feestgave zal naar de bedoeling der
gevers voor geen ander doel gebruikt worden,
dan voor de uitbreiding van het getal der
hoogleraren en daarvoor alleen.

Wij namen onlangs uit de Geldersche Kerk
bode een schrijven van Dr. Wielenga van Arnhem
over, waarin deze waarschuwt tegen den ver-
keenden ijver van sommige vrienden der Theol.
School, die de school meer kwaad dan goed doet.

De feestgave zal naar de bedoeling der
gevers voor geen ander doel gebruikt worden,
dan voor de uitbreiding van het getal der
hoogleraren en daarvoor alleen.

Wij namen onlangs uit de Geldersche Kerk
bode een schrijven van Dr. Wielenga van Arnhem
over, waarin deze waarschuwt tegen den ver-
keenden ijver van sommige vrienden der Theol.
School, die de school meer kwaad dan goed doet.

De feestgave zal naar de bedoeling der
gevers voor geen ander doel gebruikt worden,
dan voor de uitbreiding van het getal der
hoogleraren en daarvoor alleen.

Wanneer ik de eer heb van uw antwoord plaats
vraag in uw blad, dan is dit niet om mij persoonlijk
te rechtvaardigen voor u en uw lezers, maar dan
is dit om het belang der zaak, die tusschen ons in
het geding is; dan is dit, — al klinkt het u vreemd! —
in het belang der Theologische School, die mij, — het
zij in alle bescheidenheid gezegd, — even dierbaar is
als u. Niemand toch heeft het recht mij als een
vijand der School aan te merken, omdat ik de vrij-
heid nam te zeggen, dat ik met u van gedachten
verschil. Er bestaat in onze Kerken geen monopolie
van vriendschap voor de Eigen Inrichting. En ik
wil niet, omdat ik den geest, dien de *Wachter*
uit, afkeur in een hoek worden gedrongen, die
door u als verdacht wordt voorgesteld. Het moge
niet onbescheiden zijn als ik zeg, naar vermogen
onze School stoffelijk te steunen en elken Zondag
haar in de voorbede openlijk te danken. Nog rees
onlangs heb ik ook op andere wijze getoond in den
goeden zin des woords een kind der afscheiding te
wilden zijn, door in onze *Arnhemse Kerkbode* een
breedvoerig artikel over de afscheiding te schrijven
en het opkomend geslacht te vermanen, de gezegde
gedachten aan die formaliteit niet te verwaarloosen.
Ook hopen wij straks op den Schiedag het Jubileum
in Kampen persoonlijk mee te vieren en, ten bewijze
dat er geen wrok is in ons hart, u, waarde broeder,
met een warmen handdruk te ontmoeten.

Ik meen dus aanspraak te mogen maken op den
naam van vriend der Theologische School en ook
het door u vermelde feit, dat de *Herant* mijn artikel
instemmend overnam, doet mij van die premie niet
afzien. Als "steunwijd" toch van den bijval der
Herant moge gelden de verontwaardiging van een
ander blad: de *Wekker*, die mij, om mijn schrijven
inzake de School, met een vreeselijke kool heeft ge-
teekend. De boosheid van de *Wekker* moge voor
allen, die sympathie der *Herant* verdenken, af-
doend bewijs zijn, dat ik de juiste snaar heb aan-
geraakt.

In het belang der School en om haar traditie
blijf ik dus mijn protest handhaven en de bewering
volhouden, dat de richting van uw blad met den
geest der School in strijd is.

Wat het eerste betreft, wil ik beginnen met waar-
deeren. Gelijk ik van u verlang, dat gij aan de
oprechtheid mijner bedoelingen inzake onze School
niet zult twifelen, zoo wil ik de eereblijfsheid van uw
arbeid geen ogenblik verdenken en het vaste ver-
trouwen uitspreken, dat het u te doen is om het
heil der Kerken. Zoo heeft de wijzegeerte mij niet
beveeld, of ik heb duidelijk in de *Wachter* wa-
genomen, dat gij onze belidenis wilt handhaven en
tegenover scheurlijke broeders beslist standhoudt.

Ook kan ik tot op zekere hoogte waardeeren den
ijver, waarmee Gij voor het recht der Kerken in-
zake de opleiding pleit, maar mijn protest gaat uit
en blijft uitgaan tegen de wijze waarop het verschil
in leer der beide reformatiestromingen door u en
uwe medewerkers wordt op de spits gedreven. Uw
blad, onopzettelijk opgericht tot steun van de Theo-
logische School, beschouwt de verdediging der School
als bijnaak en drijft een propaganda, die ten doel
heeft principieel verschil in leer uit te beelden in
den boeien der kerken. Terwijl de professoren
Noordzij, Wielenga, Baynick en Hiesterveld indertijd
verklaarden uit volle overtuiging principieel aan de
zijde van Dr. Kuyper te staan en de verschillende
schakeeringen op dogmatisch en kerkrechtelijk ter-
rein volkomen verenigbaar achtten met het ééne
beginsel der Gereformeerde kerk, wordt door uw
blad stelselmatig de bestaande schakeering op een
principieel verschil opgeblazen. Gij zegt zelf in No.
23 van de *Wachter*, dat het verschil in leer er-
nig is, dan dat inzake de opleiding. Door aldus
te strijden wordt de toestand onzuiver en het vraag-
stuk der opleiding, dat geheel op zich zelf staat
(hetwelk daaruit bewezen is, dat mijn Vader, die
principieel aan Dr. Kuyper's zijde stond, toch het
onverkoort recht der kerken handhaafde), in een
onzuiver strijd over de leer bedolven, die door de
professoren der Theologische School vermeden en
afgekeurd is.

Ik vraag u, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

Ik vraag, of het in overeenstemming is met de
traditie der School, wanneer in smalenden in wordt
gesproken van de hoogleraren der Vrije Universiteit,
als toonaangevende heeren, die op de Synode der
kerken niet mogen worden toegelaten, omdat zij in
welsprekende woorden hun armoede aan verstand
van zaken zoeken te verbergen?

dat er brand ontstaat, ook al tracht hij straks
dien brand met emmers water te blussen.

Officiële Berichten.

De Nederlandsche Bond van Jongelingsver-
eenigingen op Geref. grondslag houdt zijn jaar-
lijkschen Bondsdag ditmaal in de Groote But-
tensocieteit te Zwolle.

De ochtendvergadering, aanvangende te 10
uur, wordt geopend met een rede van den
Bondsvoorzitter, Ds. J. E. Vonckenberg, van
Barendrecht, waarna eerst de gewone huishou-
delijke werkzaamheden aan de orde komen.
Vervolgens zullen beraadslagingen plaats hebben
over verschillende interessante onderwerpen
door Bondsbestuur en aangesloten vereenigingen
aan de orde gesteld.

In de middagvergadering, die te 2 uur wordt
geopend, treedt eerst Ds. Fernhout van Utrecht
op met een referaat, waarin zal worden aange-
toond, dat alle jongelingen van Geref. levens-
opvatting bij de Jongelingsvereniging op Geref.
grondslag behooren. Daarna zal het lid der
Z.-H. Staten, de heer H. C. Vegt, refereren
over: De letterkunde op de Jongelingsver-
eeniging.

Na ieder referaat wordt gelegenheid tot debat
gegeven.

Is dit afgelopen, dan ontvangt de Hooggel.
heer Prof. Dr. W. Geesink het woord tot het
houden van een "opwekkende rede".

De dag wordt besloten met het optreden van
Ds. W. H. Gispin in de Plantagekerk, waarna
Neerlandse Jongelingschap, naar we vertrouwen
versterkt en verkwikt, huiswaarts keert.

Ongetwijfeld, een rijk program! Het getuigt
van een opgewekt en krachtig bondsleven.

Provinciaal Studiefonds N.-Holland.
Vergadering van deputaten op Woensdag
18 Mei 's morgens 11 uur in het gebouw
Kerkstraat, Amsterdam.

Aan ouders of voogden der alumni wordt
herinnerd dat de aanvragen om ondersteuning
uit het Fonds worden ingewacht vóór Dinsdag
17 Mei.

Bij deze aanvraag moet gevoegd zijn een
attest van den rector van het Gymnasium of
der Theol. School of der Vrije Universiteit.

De alumni worden verzocht vóór 13 uur op
de vergadering van deputaten te komen.

Namens Deputaten,
W. H. OOSTER, Scriba.

Enkhuizen, 2 Mei 1904.

Verslag der classis-vergadering van
den Bosch, gehouden 21 April, 1904.

Ds. van Haeringen laat zingen ps. 119: 3
leest ps. 46 en gaat voor in gebed.

Het moderamen bestaat uit: Ds. Mulder,
praeses, Ds. van Haeringen, assessor, Ds. Visser,
scriba.

Uit de lastbrieven blijkt dat alle K. K. heb-
ben afgevaardigd, behalve Helenaveen.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd.
Ds. van Haeringen en Ds. Janzen brengen
rapport uit van de gehouden kerkvisitatie, wat
aandleiding geeft tot eenige bespreking.

Van de classis Winschoten kwam een schrij-
ven in aangaande de losmaking van een dienaar
des Woords.

Op de e. v. classis-vergaderingen zullen vragen
betreffende den Zendingarbeid worden be-
sproken.

Op een ingekomen verzoek van de kerk van
Zevenbergen meent de classis niet te kunnen
ingaan.

Helmond vraagt doorzending naar de prov.
Syn. van het verzoek dat Ds. Binnema aldaar
dit jaar zijn arbeid voortzet. Ook de kerk van
Heusden zoekt langs dezen weg steun voor
den dienst des Woords bij de kerken in de
provincie.

Een paar vragen om financiële hulp wor-
den behandeld.

Den Bosch vraagt doorzending naar de prov.
synode van een voorstel tot het maken eener
concept-regeling voor den arbeid der Indische
zending in N.-Brabant en Limburg.

Voor Helmond en Helenaveen zal bij de
prov. synode / 75 worden aangevraagd.

Naar de e. v. prov. synode worden afge-
vaardigd:

Primus predik. Secundus predik.
Ds. Mulder. Ds. Visser.
Ds. van Haeringen. Ds. Janzen.
Ds. Binnema. Ds. Brummelkamp.
Primus ouderl. H. Both.
G. Branderhorst. C. van Wijnen.
J. Schreuders. H. Honing.
G. Kuipers.
Vacatuurbesturen worden geregeld.

Voor Helmond worden aangewezen: Sprang
en Vrijhoeven, voor Helenaveen 's Gra. vemoer.
Wij pas kerkvisitatie gehouden is, wordt geen
rondvraag gedaan naar Art. 41 D. K. O.
Ds. Visser sluit de vergadering met dank-
zegging.

kesklooster / 2.50; Uithoorn / 1; Baambrugge
/ 3; Noordeloos / 2.50; Dokkum B / 9.41;
Nijverdal / 2; Rotterdam A / 5; Ferwerd
/ 2.50; Bolsward / 2; Rinsumageest / 2.50;
Lemmer / 5; Rijnsburg / 5; ten Post / 3; Wans-
werd / 10; Hilversum A / 5; Colijnsplaat
/ 2.50; Baileu / 2; Lemmer / 5; Purmerend
/ 2.50; Rurum / 2; Smilde A / 2; Marrum
/ 2.50; Charlois / 2.50; Buiksloot / 2; Blok-
zijl / 2.50; Oosterhout / 3; Oppenhuizen / 2;
Heinoord / 2; Schoonoord / 3; Wageningen
(collecte) / 3.50; Heerenveen (collecte) / 14.45;
Gaast bij Workum / 1.50; Goënga c. a. en
Sybrandaburen / 5; van Ds. J. C. van Schelven
te Dieren / 2.50; Ds. H. Hoekstra te Arnhem
/ 2.50; C. de Jongh te Zevenaar / 1; Ds. J.
E. Goudappel te Randwijk / 2.50; Ds. B. van
Schelven te Amsterdam / 10; Ds. C. L. F. van
Schelven te Wageningen / 2.50; Chr. A. Weeder
te Arnhem / 1; "een vriend uit Holland" (ge-
vonden in de collecte te Duisburg) / 1; van de
Zendingssamenleving te Schraard / 3.

Hartelijk, hartelijk dank!
Maar waar blijven de andere kerken en de
vele vrienden, wier hulpe wij zoo gaarne zagen!
C. L. F. VAN SCHELVEN.

Wageningen, 3 Mei 1904.

Belgie Achteruitgang der Belgische Zendingkerk.

In de Belgische Zendingkerk heeft men
verleden herfst voor het eerst moeten mededeelen
dat haar ledental afgenomen is. Al werden
in hare registers 250 volwassenen en 165 kin-
deren ingeschreven, toch is haar zielental van
1900 op 9823 gekomen, een achteruitgang van
178 zielen. Het orgaan der kerk schrijft: "De
gedachte dat wij, zij het ook een gering verlies
geleden hebben is ons zoo nieuw, dat wij er
ons niet zoo gemakkelijk in vinden kunnen.
Hoe is deze achteruitgang te verklaren? Door
sterftegevallen? Door vertrek naar elders? Door
schrapping op de lijsten langs den weg van
het uitoefenen der kerkelijke tucht? Door dit
alles. Maar het verlies overtreft de aanwinst!"

En dit is en blijft een ernstig feit. Bij ons
komt de vraag op, of wij in den ijver om aan
te vallen vergeten hebben, om onze eigene
positie voldoende te versterken? De Synode
heeft zich met het beantwoorden van die vraag
bezig gehouden. Bij de beraadslagingen is te
recht aangevoerd, dat nieuwe tijden aanbreken,
die weer nieuwe strijdmiddelen eischen. Wel
is waar staat het Belgische volk niet direct
vijandig tegenover het Evangelie, maar het
openbaart in breede kringen grote overschillig-
heid. Wel zegmen algemeen: "De Evangelische
godsdienst is de beste," maar men zegt er
aanstonds bij: "Als ik een godsdienst nodig
had, zou ik haar kiezen." Deze krasse on-
verschilligheid is te verklaren uit de materialistische
denkbeelden, die onder het volk steeds meer
opgang vinden. Het materialisme heeft op
een manier die men tot hertoe nog niet gezien
heeft den strijd aangebonden tegen de religie.
Zijne strijdmiddelen zijn: comités van actie,
voordrachten, de pers, vereenigingen die in de
steden en op het platteland opgericht worden,
vervanging van de kerkelijke ceremoniën door
vrijzinnige. De clericalen ijveren met niet minder
kracht met dergelijke middelen. Dat zij geen
gelegenheid laten voorbijgaan om de Evange-
listen tegen te werken en wantrouwen jegens
hen te zaaien, is duidelijk. Niet meer openbare
vrijheid maar onverschilligheid en wantrou-
wen zijn de machten, die den wasdom onzer
gemeenten meer dan te voren tegenhouden.
Het is dus tamelijk wel een nieuwe toestand
waarin onze kerk zich bevindt."

De synode heeft uitgesproken dat hare eerste
taak met het oog op dezen toestand moest
zijn: vermeerderde zorg voor het godsdienst-
onderwijs en het vormen van predikanten die
uit België afkomstig zijn.

Wij prijzen het in de voormannen der Belgische
Zendingkerk, dat zij den toestand niet hebben
verloemd maar onder de oogen hebben
durven zien. In de eerste plaats heeft het
altijd iets pijnlijks als men moet voor den dag
komen met de mededeeling: wij gaan achteruit!
Ook kan men worden gedreven door vrees dat, wan-
neer contribuanten in het buitenland vernemen dat
eene kerk aan het achteruitgaan is, de gaven
voor hare afgezondere minder ruim zullen gaan
vloeien. Ook bewonderen wij het in hen, dat
zij de vraag stelden of zij wel bij hun aanval
op het Roomsche België niet vergeten hebben
hunne eigene vesting behoorlijk te versterken?

Het komt ons althans voor, dat de Belgische
Zendingkerk dit wel vernuimd heeft.

Voorrecht is het fundament waarop zij staat
niet hecht genoeg. Immers, in plaats van de
Gereformeerde belijdenisschriften als formulieren
van eenigheid te erkennen, heeft men een nieuwe
geloofsbelijdenis opgesteld. Dit is dunkt ons
eene kapitale fout geweest, die men moet
herstellen. Er was in België een overblijfsel, hoe
klein en gering ook, van de Gereformeerde
kerken, die aldaar vóór Alva's komst bloeiden.
Dat overblijfsel moest en moet nog verzameld
opgebouwd en tot een strijdmacht tegen on-
en biggeloof gevormd worden, door het opnieuw
te brengen tot het belijden en beleven eener
confessie, waarvoor ook in België zoveel
stroomden bloeds vergoten zijn. Met andere
woorden: de Belgische Zendingkerk zal de
historische lijn weder moeten opvatten.

Wanneer zij dit doet althans die predikers
haar moeten verlaten of van hun standpunt
moeten terugkomen, (die in het stuk der Heilige
Schrift leeringen voorstaat, die met die der
modernen ten onzent overeenkomen. Wij hebben
hierop in dit blad geweten en komen daarop
thans niet terug. Doch dit is zeker, dat als zij,
die in België voor de instandhouding der Room-
sche kerken strijden, van de Belgische Zending-
kerk zeggen: dat zij in fundamentele stukken
afwijkingen duldt, die voor de kerk hoogst
bedenkelijk zijn, dat zij met name mannen
in haar boezem laat arbeiden, die de Heilige
Schrift op één lijn stellen met schriften van
streek auteurs, dan kan daarop niet veel dat
steek houdt geantwoord worden.

Van harte hopen wij dat de Belgische Zen-
digerskerk deze dingen eens overwegen zal!
wanneer naar het advies der Gereformeerden
in Nederland gehandeld wordt, zal tevens de
vereniging met die enkele kerken, welke in
verband met de Gereformeerde kerken in ons
land leven, als vanzelf tot stand komen.

Zuid-Afrika. Een kerk van verraders.
Toen gedurende den Zuid-Afrikaanschen oor-
log telkens van Engelsehe zijde bericht werd,
dat er onder de Transvalers en Vrijstaters ver-
raders werden gevonden, konden wij dit eerst
moelijk gelooven. Doch er werd eindelijk van
Engelsehe zijde medegedeeld, dat de verraders
van hun vaderland zoo talrijk waren, dat men
uit hen een corps onder den naam "national
scouts", (nationale scherpshutters) kon vormen.
Deze mannen ontzagen zich niet op hunne
broeders, die hun onafhankelijkheid tot het
uiterste verdedigden, te vuren en alsoo de
schandelijke overweldiging der Zuid-Afrikaansche
republieken, hun vaderland, in de hand te
werken.

Eindelijk kwam er vrede. De Nationale
Scouts hadden het verfoeilijk werk bekoord
gezien, tot groote smart en verontwaardiging
van alle oprechte vaderlanders, die voor de
overmacht hadden moeten buigen. Het kerk-
lijk leven ging zich weer openbaren. Nu
kwamen de verraders ook weder ter kerk. Doch
het spreekt wel vanzelf, dat hunne mededeelen,
die zoo nameloos veel door het optreden van
den Engelsen vijand geleden hadden, niet
zoo maar met de verraders, die hun strijd zoo-
veel langer en bitterder gemaakt hadden, aan
des Heeren disch konden aanzitten. Het was
hun onmogelijk te de broederhand toe te
reiken, als ze niet voor hun verraad in de
schuld vielen voor God en voor de menschen.
Dit leefde niet alleen in de harten van de
leden der kerken, maar werd ook openlijk door
de kerkelijke vergaderingen uitgesproken.

En wat is hiervan het gevolg geweest? We
zouden zoo gaarne mededeelen, dat de mannen
die tegen hun vaderland op nul en een ernstig
oogenblik de wapenen hadden opgevat, hunne
zonden hadden beleden! Doch dat deden ze
niet. Zij besloten integendeel om in hun kerk
te volharden. En daar zij toch niet van ke-
rkelijk leven wilden verstoken zijn, gingen zij er
toe over, om met Engelsehe hulp eene nieuwe
kerk te stichten. En nu is den 8ten October
1903 die kerk te Vlaaklaagte geconstitueerd.
Daar waren ongeveer 70 personen, waaronder
vele nieuwsgierigen, saamgekomen en eene Com-
missie uit de ontevreden over de houding der
kerkelijke vergadering tegenover de landver-
raders en broedermoedenaars kwam met een
rapport, het voorstel houdend om aanstands
een nieuwe kerk te stichten. Ook was een
Engelsch officier tegenwoordig, zeker om te
hooren of iemand zich tegen de Engelsehe
regering zou uitslaten. Men had ook Ds. H. S.
Bosman uitgenoodigd die vergadering bij te
wonen. Deze waarschuwde en vermaande de
vergadering, maar grootendeels te vergeefs.
Zekere S. P. Grobler was de leider der verga-
dering. Het enige wat Ds. Bosman bereiken
kon, was dat de vergadering later besloot het
aangenomen voorstel niet dadelijk in werking
te laten treden, doch over twee maanden over
en weer de zaak te bespreken.

Maar desniettegenstaande ging men toch
door. Want den 10den October werd er te
Vlaaklaagte al gedoopt. Toen aan Grobler ge-
vraagd werd, wie het gedaan had, antwoordde
hij: "Ds. du Plessis, en ik heb hem bevolen
dit te doen."

Later kwam tot Ds. Bosman, namens de ver-
raders, de eisch, dat de uitspraak der Alge-
meene kerkvergadering of Synode ten opzichte
van de ontrouwen aan "Regering en Volk",
zou worden ingetrokken en dat zulks van alle
kansels zou afgelezen worden, als ook de ver-
nietiging van keuzen voor de kerkeraden,
waarin op enkele uitzonderingen na slechts
mannen gekozen werden, die tot het laatst in
het veld gebleven waren.

Het spreekt wel van zelf, dat daaraan niet
werd voldaan.

Het is te betreuren, dat men van Engelsehe
zijde in deze niet vrij uitgaat. De Gouverneur
ontving de verraders ten gehoor. Een Rege-
ringsambtenaar spoorde de menschen aan om
naar Vlaaklaagte te gaan, voor de reiskosten
zou gezorgd worden. Herhaaldelijk was een Engelsch
officier bij de samenkomsten tegenwoordig.
Toen de kerk der verraders gesticht was, zei
een der Engelsehe belangstellenden: "Gode
zij dank, de scheuring in de Boerenkerk heeft
haar beslag gekregen. Zoo is de positie
gered."

Lawley, de Gouverneur, heeft de verraders
zedelijk en geldelijk gesteund. Met het oog
daarop beantwoordde Ds. Bosman een schrijven
van den Gouverneur met krasse uitdrukkingen.

Nu hopen wij maar, dat onze Zuid-Afrikaan-
sche broeders niet met geestelijke hoogheid
tegenover de arme verdoolen zullen gaan staan!
Laat het beïdacht worden: het geloof is niet
aller, en ook de getrouwheid is eene genade,
die ons moet geschenken worden en waarbij
wij bewaard moeten blijven!

Voor Kinderen.

OOST EN WEST.
XVIII.

NAAR WEST.

De prins was geen man van veel plichtplegingen
— wat hem in Engeland vaak ten kwade werd
geduid. Hij wenkte zijn bezoeker zich naar te
zetten, vestigde toen zijn doordringenden blik
op hem, en sloeg daarna het oog op eenige papie-
ren, die vóór hem lagen. Vervolgens deed hij
kortaf enkele vragen omtrent 'sgraven vroeger
leven in Frankrijk en in Denemarken, en zei
toen:

"Ge wenscht in dienst der Staten te treden?"
"Ja gaarne, uw hoogheid", antwoordde de graaf
zich buigende.
"En uw zoon eveneens?"
"Ja, uw hoogheid."
"Kunt ge voor hem instaan?"
De graaf bevestigde dit.

"Weinu sprak Willem, over een week ver-
trek ik, zoo God wil, naar Engeland. Ik zal
uw aanstelling laten in orde brengen. Zorg dat
ge gereed zijt mee te gaan. We vertrekken uit
Den Haag en gaan te Vlaardingen of Maassluis
scheep. Uw zoon kan later volgen. In Engeland
zullen we zien wat we voor hem doen kunnen.
God make u beide voorspoedig. 'Nadere over
een week."

De graaf stond op, nam eerbiedig afscheid
en verliet met een vernuimd hart het vorstelijk
verblijf.
Op den bepaalden tijd beyond de graaf zich
in Den Haag. Daar lag zijn aanstelling tot
officier in het leger der Republiek reeds gereed
en weldra kreeg hij laat zich naar Maassluis
te begeven, om vandaar den tocht naar Engeland
te doen.

De feestgave zal naar de bedoeling der
gevers voor geen ander doel gebruikt worden,
dan voor de uitbreiding van het getal der
hoogleraren en daarvoor alleen.